

for
egen
regningKÅRE NORDBY,
PENSJONERT
OFFISER,
HAMAR

103628

HA 22/9-92

Hansen
ut. bladForsoning med
frontkjemperne

Kong Haralds besøk på Knut Hamsuns hjemtun Hamar-øy under signingsferden nordpå utløste en meningsutveksling om tida nå måtte være inne til en forsoning mellom motstandsfolk og frontkjemperne. Dagbladet avrundet sin debatt med at krigen fortsatt satt så fast i folk flest at det *ikke* var noe grunnlag for forsoning. Det pågikk også en debatt om særtilfellet Knut Hamsun som forfatter og medløper med NS og tyskerne. Dette spørsmålet lar jeg ligge.

Tyskerne og NS hadde som kjent flere kategorier medløpere under krigen, bl. a. angivere, folk som skodde seg økonomisk, endog torturister o. a. Noen av kategorien frontkjemperne kan vel samtidig også ha tilhørt mer farlige grupper. Disse fikk sitt oppgjør med rettsapparatet umiddelbart etter krigen. Men

mange ble samtidig offer for en selvbestaltet «folkedomstol», til dels verre enn domstolene, og som nok i noen tilfeller rammet etterkommere og andre pårørende.

De «rene» frontkjemperne, rekruttert fra de brede bygder, fikk sine dommer ved et nokså summarisk rettsoppgjør, og etter soning skulle deres sak være oppgjort. De hadde etter mitt syn ikke fortjent noen folkelig etterdom, men det har nok forekommet.

Personlig gjorde jeg tjeneste ved de norske væpnede styrker i Storbritannia som frivillig fra høsten 1940. Som offiser har jeg etter krigen gjort tjeneste sammen med mange av mine krigskolleger. Vi diskuterte ofte vårt forhold til tyskerne, NS og ikke minst til frontkjemperne. Uten at jeg kan støtte meg til noen statistikk, eller fullmakt til å tale på mine kolegers vegne, er det mitt hovedinntrykk at et stort flertall av disse for lengst ville ha sagt ja til forsoning med frontkjemperne.

Professor Leo Eitinger hevdet i Dagbladet at det ikke er grunnlag for en forsoning med frontkjemperne uten at de gir uttrykk for anger. Dette er jeg ikke enig i. Frontkjemperne har gjort opp sin sak. De gikk inn i en dramatisk krigssituasjon — med livet som innsats — for noe de dengang trodde på. Sammen med likesinnede må de ha opplevd et skjebnefellesskap og et samhold som har merket dem for livet. Her vil det være liten plass til anger. Vi ser det vel heller ikke som særlig heroisk å snu kappen etterpå, slik mange andre gjorde. På den annen side opplever vi at frontkjemperne i dag gjør krav på at kong Harald også skal være deres konge, samtidig som vi ser at de fleste av dem synes å ha funnet seg vel til rette innenfor dagens monarki. Ligger det ikke en viss anger innebygget i dette?

Nå truer krigen igjen i Europa. Nå må det være betimelig å legge 50 års gammelt hat mellom motstandsfolk og frontkjemperne på hylla. Nå bør vi sammen bruke all personlig erfaring til å stå imot rasisme, fremmedhat og irrasjonelle strømninger av nasjonalisme og særinteresser. Dessuten støtte alt arbeid for å få nasjonene i Europa til å samarbeide, og finne fram til gjensidige ordninger for å binde demokratiske stater sammen politisk, økonomisk, sosialt og kulturelt.

FRONTKJEMPERNE: har gjort opp sin sak. De gikk inn i en dramatisk krigssituasjon — med livet som innsats — for noe de dengang trodde på.